

VEILEDNING OM UTARBEIDING AV LOKALE FARTSFORSKRIFTER

Kystverkets hovedkontor
Juridisk avdeling

INNLEDNING

Denne veilederen er i første rekke ment å være til hjelp for saksbehandlere i kommunene i forbindelse med utarbeidelse av lokale fartsforskrifter i kommunens sjøområde. I tillegg gir den veiledning når det gjelder søknader om oppsetting av sakte fart- skilt.

Hjemmel for lokale fartsforskrifter er forskrift 15. desember 2009 nr. 1546 om fartsbegrensninger i sjø, elv og innsjø (fartsforskriften). I kommunens sjøområde og i kommunens innsjøer og elver er det kommunestyret som fastsetter lokale fartsforskrifter, og Kystverkets hovedkontor som godkjenner dem endelig, jf. fartsforskriften § 4, 1. ledd. Utenfor kommunens sjøområde og innsjøer og elver er det Kystverkets hovedkontor som fastsetter slike forskrifter, jf. fartsforskriften § 4, 2. ledd.

Myndigheten til å gi tillatelse til å sette opp "sakte fart" skilt, ligger hos Kystverket uavhengig av plassering.

Veiledningen inneholder ufravikelige krav til saksbehandlingen. En effektiv godkjenningsprosess ved Kystverkets hovedkontor av lokale fartsforskrifter forutsetter at kravene i veiledningen, herunder forskriftsmalen, følges.

INNHold

A FORSKRIFT OM FARTSBEGRENSNINGER I SJØ, ELV OG INNSJØ.....	3
B VALG AV FARTSGRENSE – ANBEFALING/VEILEDENDE BESKRIVELSE.....	5
C UTARBEIDELSE AV FARTSFORSKRIFTER I KOMMUNENS SJØOMRÅDE OG INNSJØER OG ELVER	7
1 INNLEDNING.....	7
2 VEILEDER FOR SAKSBEHANDLINGEN.....	7
2.1 Forskriften må være fastsatt av riktig organ og det må henvises til delegasjonsvedtak	
2.2 Utforming av forskriften	
2.3 Forskriften skal ha vært på høring	
2.4 Oversendelse av forskrift til Kystverkets distriktskontor	
2.5 Kunngjøring etc.	
3 SKILTING AV FARTSBEGRENSNINGER.....	10
3.1 Søknad og tillatelse	
3.2 Oppsetting og vedlikehold	
D UTARBEIDELSE AV FARTSFORSKRIFTER UTENFOR KOMMUNENS SJØOMRÅDE OG INNSJØER OG ELVER	12
E "SAKTE FART" SKILT.....	13
F FORSKRIFTSMAL.....	14

A

FORSKRIFT 15. DESEMBER 2009 NR. 1546 OM FARTSBEGRENSNINGER I SJØ, ELV OG INNSJØ (FARTSFORSKRIFTEN)

Hjemmel: Fastsatt av Fiskeri- og kystdepartementet 15. desember 2009 med hjemmel i lov 17. april 2009 nr. 19 om havner og farvann § 8 og § 13.

§ 1. (virkeområde)

Forskriften gjelder for fartøy som definert i havne- og farvannslovens § 4 første ledd, herunder sjøfly på vannet, i territorialfarvannet og indre farvann og i elver og innsjøer så langt de er farbare med fartøy fra sjøen.

§ 2. (generell fartsbegrensning)

Fartøyer skal utvise forsiktighet og avpasse farten etter fartøyets størrelse, konstruksjon, manøvreringsevne og farvannsforholdene, slik at det ikke ved bølgeslag eller på annen måte oppstår skade eller fare for skade på personer, herunder badende, andre fartøyer, farvannets strandlinjer, kaier, akvakulturanlegg eller omgivelsene for øvrig.

§ 3. (fartsbegrensning ved passering av badende og ferdselsforbud mv. innenfor oppmerkede badeområder)

Fartøy som nevnt i § 1 som passerer innenfor en avstand av 50 meter fra steder hvor bading pågår, skal ikke gå med større fart enn 5 knop (ca. 9,2 km/time).

Ankring av eller ferdsel med maskindrevne fartøyer eller seilfartøyer, herunder seilbrett, innenfor merkebøyer utlagt ved offentlige badeplasser ¹ er forbudt unntatt i forbindelse med ervervsmessig låssetting av fisk i posenot. Det er ikke tillatt å fortøye i merkebøyer.

1 Jf. IALA-merkesystem - spesialmerker.

§ 4. (lokale fartsbegrensninger)

Innenfor kommunens sjøområde og i kommunens innsjøer og elver, kan kommunestyret treffe enkeltvedtak og fastsette lokale forskrifter om fartsbegrensninger. Forskrifter fastsatt av kommunestyret skal godkjennes av Kystverkets hovedkontor før de gis virkning.

Utenfor kommunens sjøområde og kommunens innsjøer og elver, kan Kystverkets hovedkontor treffe enkeltvedtak og fastsette lokale forskrifter om fartsbegrensninger.

Innenfor kommunens sjøområde og i kommunens innsjøer og elver kan Kystverkets hovedkontor oppheve eller endre enkeltvedtak eller forskrift om fartsbegrensning gitt av kommunestyret i hovedled eller viktig biled. Kystverkets hovedkontor kan også selv treffe enkeltvedtak eller fastsette forskrift i slike farvann. Før Kystverkets hovedkontor fastsetter, opphever eller endrer forskrift etter leddet her, skal kommunestyrets uttalelse innhentes. Kommunestyrets uttalelse skal også innhentes før Kystverkets hovedkontor treffer enkeltvedtak etter leddet her.

§ 5. (kunngjøring og skilting)

Forskrifter om lokale fartsbegrensninger skal kunngjøres i « Norsk Lovtidend » og « Etterretninger for Sjøfarende ». Kommunen bør sørge for at lokale forskrifter om fartsbegrensninger fastsatt for farvann innenfor kommunens grenser også blir kunngjort i lokalavisene eller på annen hensiktsmessig måte.

Lokale fartsbegrensninger fastsatt i forskrift skal merkes med skilt i de aktuelle farvann. Kystverkets hovedkontor fastsetter skiltenes utforming og utførelse og godkjenner

plasseringen i samsvar med bestemmelser gitt i eller i medhold av lov 17. april 2009 nr. 19 om havner og farvann § 19 og § 20.

Innenfor kommunens sjøområde og i kommunens innsjøer og elver har kommunen ansvaret for oppsetting og vedlikehold av skilt. Utenfor kommunens sjøområde og kommunens innsjøer og elver har Kystverket ansvaret. Det kan settes vilkår for enkeltvedtak eller lokale forskrifter om fartsbegrensninger.

§ 6. (unntaksbestemmelse)

Fartsbegrensninger gjelder ikke for

- a) forsvaret, politiets, tollvesenets og brannvesenets fartøyer, samt losfartøyer og ambulansefartøyer,
- b) fartøyer med lege om bord, eller
- c) fartøyer i sjøredningstjenesten

hvor overskridelse av fartsbegrensningen er nødvendig for å få utført utrykningen eller oppdraget.

Fartøyer som nevnt i første ledd, skal om mulig vise varsellys eller på annen måte varsle om utrykningen eller oppdraget.

§ 7. (dispensasjon)

Innenfor sine myndighetsområder etter § 4 kan Kystverkets hovedkontor og kommunestyret gi dispensasjon fra § 3 og fra forskrifter om fartsbegrensninger. Dispensasjon kan bare skje etter begrunnet søknad. Dispensasjon skal videre bare skje i særlige tilfeller og det skal legges vekt på at det ikke oppstår slik skade eller fare for skade som beskrevet i § 2.

Dispensasjon skal gjøres tidsbegrenset.

Kystverkets hovedkontor kan delegere myndighet etter første ledd til Kystverkets regionkontor. Kommunestyret kan tilsvarende delegere til havnestyret.

Innvilgelse eller avslag på søknad om dispensasjon kan påklages. Kystverkets hovedkontor er klageinstans hvis vedtaket er truffet av Kystverkets regionkontor, kommunestyret eller havnestyret. Fiskeri- og kystdepartementet er klageinstans hvis vedtaket er truffet av Kystverkets hovedkontor.

§ 8. (straffansvar)

Overtredelse av forskriften, herunder enkeltvedtak eller lokale forskrifter gitt i medhold av den, straffes med bøter etter lov 17. april 2009 nr. 19 om havner og farvann § 62.

§ 9. (ikrafttredelse)

Forskriften trer i kraft 1. januar 2010.

Fra samme tid oppheves forskrift 19. juni 2003 nr. 748 om fartsbegrensninger i sjø, elv og innsjø.

B

VALG AV FARTSGRENSE – ANBEFALING/VEILEDENDE BESKRIVELSE

Hvis hensikten er å regulere hastigheten innen hele kommunens sjøområde, bør forskriften inneholde en generell fartsbegrensning, for deretter å fastsette strengere fartsgrenser i spesielle områder der dette er ønskelig.

Det kan gjerne gis ulike fartsbegrensninger for forskjellige områder, men dette må veies opp mot de håndhevelses-, bruker- og informasjonsmessige gevinster man oppnår ved å ha mest mulig enhetlige fartsgrenser.

For å oppnå mest mulig enhetlige fartsgrenser på sjøen, anbefaler Kystverkets hovedkontor at nedenstående fartsgrenser benyttes i de forskjellige beskrevne typer farvann. Enhetlige fartsgrenser vil styrke brukernes gjenkjennelse og gi en bedre forståelse og respekt for fartsbegrensninger generelt. Farvannets beskaffenhet er avgjørende for hvor de bør innføres:

En fartsbegrensning på 3 knop i farvann som kjennetegnes ved:

- begrensede strekninger der man ønsker å beskytte spesielle idrettsaktiviteter som roing/kajakk og andre tilsvarende idrettsarenaer som trenger spesiell beskyttelse mot bølger fra andre fartøyer, og der dette er en nødvendighet for å utføre denne aktiviteten på en tilfredsstillende måte. Farvannet vil ofte være definert i kommuneplan/kystsoneplan eller lignende. Alternativ rute bør finnes.
- gamle, trange tre- eller steinsatte kanaler som kan være verneverdige, eller spesielt trange/grunne sund med stor menneskelig aktivitet (for eksempel Skippergata i Kristiansand). Strekningene må være begrenset i utstrekning (maks ½ nautisk mil lange) og det bør alltid finnes en alternativ rute.

En fartsbegrensning på 5 knop i farvann som kjennetegnes ved:

- typiske skjermede innaskjærsmiljøer med høy attraksjonsverdi for rekreasjon, opphold, naturopplevelser, fortøyning og ankring. Typiske innaskjærsmiljøer er naturlig skjermede områder som trange sund, bukter, vik og samling av øyer som tiltrekker seg stor menneskelig aktivitet, der det er vanlig å ankre opp, fortøye eller søke havn. Det omfatter også badeplasser, akvakulturanlegg, marinaer, bryggeanlegg og farvann med særskilt sårbart miljø eller dyreliv. Avstanden mellom land kan variere fra ca 100 meter og opptil ca 500 meter når det vil være naturlig ut i fra en helhetlig vurdering av farvannet å se på området som sammenhengende.

En fartsbegrensning på 8 knop i farvann som omfatter:

- kommersielle havner. Med kommersielle havner menes havner som regelmessig trafikkeres av skip med største lengde over 24 meter og som skiller seg fra havner som er typiske for fritidsbåtferdsel. Dette omfatter således ikke typiske fiskerihavner som trafikkeres av fiskefartøy med største lengde inntil 24 meter.
- de deler av innseilingen til de kommersielle havnene som det er naturlig å regulere med fartsbegrensning.

En fartsbegrensning på 30 knop i farvann som kjennetegnes ved:

- større områder som lange sund der avstanden mellom land er fra 200 – 500 meter og som gjerne er tilknyttet en eller flere 5 knops-soner, eller
- samling av øyer hvor det inngår områder som er hastighetsbegrenset til 5 knop, eller
- steder med mye bebyggelse og til dels stor trafikk, der det av hensyn til risiko, støy eller for å redusere bølgeskader ikke ønskes fri hastighet.

Hastighetsgrensen egner seg for områder der det ønskes en grense som gir planende fartøyer anledning til å passere i hastighet over planingsterskelen. Den egner seg bl.a. som en sone lagt over et større område som kan inneholde flere 5 knops-soner.

C

UTARBEIDELSE AV FARTSFORSKRIFTER INNENFOR HAVNEDISTRIKT

1 INNLEDNING

Lokale forskrifter om fartsbegrensninger i sjøen gis med hjemmel i forskrift av 15. desember 2009 nr. 1546 om fartsbegrensninger i sjø, elv og innsjø (fartsforskriften).

Fartsforskriften gjelder også i innsjøer og elver som ikke er farbare med fartøy fra sjøen, jf. havne- og farvannsloven § 2, 1. ledd, jf. forskrift 15. desember 2009 nr. 1549 om anvendelse av lov 17. april 2009 nr. 19 om havner og farvann for elver og innsjøer som ikke er farbare med fartøy fra sjøen.

I kommunens sjøområde og i kommunens innsjøer og elver er det kommunestyret som har kompetanse til å fastsette forskrifter og treffe enkeltvedtak om fartsbegrensninger, jf. fartsforskriften § 4, 1. ledd. Dette omfatter i denne sammenheng også hovedled og biled innenfor kommunens sjøområde. Kystverkets hovedkontor skal godkjenne slike fartsforskrifter, og godkjennelsen er en betingelse for forskriftens gyldighet.

Utenfor kommunens sjøområde og innsjøer og elver er det Kystverkets hovedkontor som fastsetter slike forskrifter, jf. fartsforskriften § 4, 2. ledd. Kystverkets hovedkontor kan også endre eller oppheve fartsbegrensninger gitt i hovedled eller biled, og kan også selv gi forskrifter for disse områdene, jf. § 4, 3. ledd.

Kystverkets hovedkontor har utarbeidet en forskriftsmal for utforming av lokale fartsforskrifter som skal brukes, se punkt F. Hvis forskriftsmalen og punkt 2 og 3 under er fulgt og dette er dokumentert, vil det gjøre saksbehandlingen i Kystverkets hovedkontor rask og ukomplisert og man unngår å få forskriften i retur fordi noe mangler. Forskrifter som ikke er i tråd med dette, vil i utgangspunktet ikke bli godkjent.

Ved å samle alle fartsbegrensningene som gjelder innenfor kommunen i én forskrift, blir det lettere å finne frem til og få oversikt over regelverket. Ved fastsettelse av nye fartsbegrensninger bør man derfor vurdere å samle eventuelle eksisterende fartsforskrifter og de nye bestemmelsene i én forskrift.

2 VEILEDER FOR SAKSBEHANDLINGEN

2.1 Forskriften må være fastsatt av riktig organ og det må henvises til delegasjonsvedtak

Etter fartsforskriften § 4, 1. ledd er det kommunestyret som er gitt myndighet til å fatte vedtak om fartsbegrensninger. Denne myndigheten blir i praksis ofte delegert. Dersom dette er gjort, må henvisning til delegeringsvedtaket følge oversendelsen til Kystverkets hovedkontor. I tillegg til at det er god forvaltningsskikk å vise til hvor man henter sin myndighet, er kravet om henvisning til delegeringsvedtaket ment å sikre at kommunen tar stilling til om delegeringen er i orden.

Videre må selve vedtaket som fastsetter forskriften, vedlegges oversendelsen til Kystverkets hovedkontor.

2.2 Utforming av forskriften

Forskrifter skal være klart formulert og hensiktsmessig redigert. Dette er viktig for at brukerne lettest mulig skal kunne sette seg inn i hvilke fartsgrenser som gjelder hvor. For å oppnå

dette har Kystverkets hovedkontor utarbeidet en forskriftsmal, som **skal** brukes for alle lokale fartsforskrifter.

Følgende er viktig å merke seg ved utarbeidelse av forskriften:

- Henvisning til kommunestyrets eventuelle delegeringsvedtak skal stå innledningsvis i forskriften, se hjemmelsfeltet i forskriftsmalen.
- Etter forvaltningsloven § 38 skal forskrifter inneholde en uttrykkelig henvisning til hjemmelsbestemmelsene, det vil si fartsforskriften § 4, 1. ledd, jf. havne – og farvannsloven § 13. Videre må forskriften nevne det kommunale organ som har gitt forskriften og at den er godkjent av Kystverkets hovedkontor.
- Det geografiske virkeområdet skal angis ved posisjonsangivelse og/eller ved linjer trukket mellom faste punkter. Posisjonsangivelse skal være i grader, minutter og hundredeler av minutter (oppgis i WGS – 84).
- Hvis hensikten er å regulere hastigheten i **hele** kommunens sjøområde, bør forskriften inneholde en generell fartsbegrensning i § 1, 1. ledd, for deretter i § 1, 2. ledd å fastsette strengere fartsgrenser i spesielle områder der dette måtte være ønskelig. Det kan gis ulike fartsbegrensninger for forskjellige områder, men dette må veies opp mot de håndhevelsesmessige, brukermessige og informasjonsmessige gevinster ved å ha mest mulig enhetlige fartsgrenser. Uansett skal fartsbegrensningene samles i en forskrift; dette er det mest hensynsfulle overfor brukerne av farvannet fordi det blir lettere å finne frem til og få oversikt over regelverket.
- Dersom det i kommunens sjøområde eller innsjøer og elver allerede er gitt forskrift om fartsbegrensninger, så anbefaler Kystverket at forskriftene samles i én forskrift sammen med de nye bestemmelsene.
- I fartsforskriften § 6 er det gjort unntak for bestemte typer fartøy. Fartsgrensene gjelder ikke for disse når overskridelsen av fartsgrensen er "nødvendig for å få utført utrykningen eller oppdraget". Denne bestemmelsen gjør unntak fra både den alminnelige fartsgrense i fartsforskriften § 2 og de lokale fartsforskrifter som er gitt med hjemmel i fartsforskriften § 4. Av informasjonshensyn og for å skape klarhet, er unntaksbestemmelsen i fartsforskriften § 6 tatt inn i malen.

Innholdsmessige endringer av unntaksbestemmelsen vil ikke bli akseptert. En begrensning av rekkevidden i forhold til det som følger av fartsforskriften § 6, vil innebære desinformasjon om rekkevidden av unntaket, mens en utvidelse må følge reglene om dispensasjon i fartsforskriften § 7.

- Det kan gis dispensasjon fra fartsforskriftene, jf. fartsforskriften § 7. Dispensasjonsmyndigheten tilligger kommunestyret. Hvis et annet organ skal kunne dispensere, må myndigheten være delegert. Dette vil være tilfellet hvis myndigheten etter fartsforskriften § 4, 1. ledd er delegert i sin helhet.

Av informasjonshensyn og for å skape klarhet, er bestemmelse om dispensasjon tatt inn i forskriftsmalen. Dette sikrer også at spørsmålet om hvem som skal kunne dispensere er vurdert i kommunen. Videre er det viktig at brukerne blir gjort kjent med hvilke vilkår som stilles for å få dispensasjon.

- Ikrafttredelsestidspunktet skal tas inn i forskriften. Er ikke tidspunktet oppgitt, trer forskriften i kraft en måned etter kunngjøring i Norsk Lovtidend.
- Det skal klart og entydig, med dato og eventuelt nummer, henvises til forskrifter eller bestemmelser som oppheves ved ikrafttredelsen av den nye forskriften.

2.3 Forskriften skal ha vært på høring

For å bidra til en best mulig opplysning av saken, er det viktig at forskriften har vært på høring, jf. forvaltningsloven § 37. Dette må kommunen selv sørge for.

I høringsbrevet som skal følge med forslaget til fartsforskrift som sendes på høring, må kommunen redegjøre for behovet for å innføre fartsgrenser, og begrunne den/de konkrete fartsgrenser som foreslås. På denne måten får de som ønsker å uttale seg, anledning til å gjøre seg kjent med kommunens synspunkter, og på dette grunnlag eventuelt imøtegå disse og innhente korrigerende informasjon.

Hvis begrunnelsen for den forskrift som endelig vedtas av kommunen, avviker vesentlig fra de fakta eller vurderinger som kommunen har lagt til grunn for høringsforslaget, kan det være nødvendig å foreta ny høring. Dette gjelder særlig hvis det ved høringen er fremkommet relevante innsigelser av betydning.

For å sikre at kravene i forvaltningsloven § 37 er oppfylt, kan følgende sjekkliste følges:

- **Har forskriftsforslaget vært på høring?**
- **Hvem er hørt?** Er offentlige eller private organisasjoner som representerer interesser som berøres av forskriften hørt? Her bør det ikke stilles for store krav til den formelle organisasjonsstruktur, men legges mer vekt på hvor sterke interesser vedkommende gruppe har i saken. Det kan være påkrevd å høre hva for eksempel representanter for nyttetraffikken, herunder taxibåtene, rutebåtene og lokale rederier mener om den påtenkte fartsforskriften. Videre må de som representerer omkringliggende bebyggelse, for eksempel velforeninger, høres. Det samme kan være tilfellet med båtforeninger. Hvis det er nødvendig for å sikre sakens fulle opplysning, skal også privatpersoner høres, for eksempel lokalkjente skipperer eller grunneiere.
- **Hvordan er høringen foretatt?** Avgjørende etter forvaltningsloven er ikke at de som skal høres sier sin mening, men at de gis en reell mulighet til å få uttale seg. For å oppnå dette må forhåndsvarslingen/høringen skje på en slik måte at det er overveiende sannsynlig at de som skal høres registrerer den, og de må gis en rimelig frist til å uttale seg. Hvis det er relativt klart hvem som berøres av fartsforskriften, bør disse varsles direkte. Er det mer uklart hvem som bør varsles, vil kunngjøring i lokalpressen være hensiktsmessig. En kombinasjon av individuell og generell varsling kan også være påkrevd.

Varslingsfristen må være av en slik lengde at det er mulig å forberede en velfundert uttalelse, eventuelt styrebehandle den, osv. Etter utredningsinstruksen, som gjelder for statlige forskrifter, er normal høringsfrist tre måneder, og minimum seks uker. Dette kan være en grei rettesnor for høring av kommunale forskrifter.

I oversendelsen til Kystverkets hovedkontor må kommunen dokumentere hvem som er varslet, på hvilken måte dette er skjedd og at det er gitt en rimelig frist til å uttale seg. Hvis slik dokumentasjon ikke foreligger, vil kommunen bli anmodet om å fremskaffe den.

Hvis det svikter vesentlig på noen av de punkter som her er nevnt, vil forskriften bli returnert til kommunen med anmodning om at manglene rettes, og eventuelt at det foretas ny høring med påfølgende nytt vedtak i det kompetente organ.

2.4 Oversendelse av forskrift til Kystverkets hovedkontor

Endelig fastsatt forskrift med ovennevnte dokumentasjon, skal sendes til Kystverkets hovedkontor. I tillegg skal sjøkart hvor farvannet som skal reguleres er inntegnet, legges ved.

Hovedkontoret vil som nevnt sjekke at saksbehandlingen er i henhold til veilederen her, og vil eventuelt be om ytterligere informasjon dersom noe skulle mangle. Dersom det er vesentlige mangler i oversendelsen, som for eksempel at høringen ikke er tilfredsstillende gjennomført, vil forskriften bli returnert.

Dersom man ønsker en forhåndsvurdering av selve forslaget til fartsbegrensning fra Kystverket, kan forslaget sendes til det aktuelle regionkontoret i Kystverket før det eventuelt sendes på høring. Alternativt kan man kontakte Kystverkets hovedkontor direkte.

2.5 Kunngjøring etc.

Ifølge fartsforskriften § 5, 1. ledd skal forskrifter om lokale fartsbegrensninger kunngjøres i Etterretninger for sjøfarende og i Norsk Lovtidend, jf. også forvaltningsloven § 38. Dette tar Kystverkets hovedkontor seg av.

Av fartsforskrift § 5, 1. ledd følger det videre at lokale fartsforskrifter bør kunngjøres i lokalavisene eller på annen hensiktsmessig måte, og kommunen oppfordres til å gjøre dette.

Ifølge forskrift av 24.09.1984 nr. 1687 punkt I, skal det innen hver kommune utarbeides en oversikt over gjeldende bestemmelser og andre opplysninger av betydning for den som bruker eller oppholder seg i kommunens havner. Denne forskriften er slik å forstå at det i oversikten skal inntas bestemmelser for hele kommunens sjøområde – herunder fartsbestemmelser.

3 SKILTING AV FARTSBEGRENSNINGER

3.1 Søknad og tillatelse

Fartsbegrensninger i lokale fartsforskrifter skal merkes med skilt i de aktuelle farvann, jf. fartsforskriften § 5, 2. ledd.

Til oppsetting av farvannsskilt kreves det, tillatelse fra Kystverket etter havne – og farvannsloven § 19, 2. ledd. I forskrift av 15.01.1993 nr. 82 om lokalisering, utforming og tekniske krav til fyrlys, sjømerker og farvannsskilt som skal regulere ferdsele (skiltforskriften) §§ 6 og 7, er det fastsatt nærmere krav til søknad om oppsetting av farvannsskilt. Søknaden må bl.a. inneholde angivelse av hvor man ønsker at farvannsskiltet skal stå, og kart hvor posisjonen er nøyaktig inntegnet.

For å lette saksbehandlingen bør kommunen samtidig med oversendelse av forskriften for godkjenning, sende søknad til Kystverket om å få sette opp skilt. Man kan på forhånd kontakte det aktuelle regionkontoret for å få veiledning når det gjelder plassering av skiltene,

slik at saksbehandlingen rundt dette går raskt når søknad først er mottatt. Regionkontoret kan også gi veiledning når det gjelder farvannsskiltene utforming og størrelse etc.

Tillatelse til å sette opp skiltene vil så følge av godkjenningen av forskriften som Kystverkets hovedkontor sender kommunen, herunder angivelse av hvor skiltene skal plasseres. Det er viktig at skiltene planlegges satt opp samtidig med at forskriften trer i kraft. Skiltets utforming må tilfredsstille kravene i skiltforskriften, jf. forskriftens kapittel V.

3.2 Oppsetting og vedlikehold

I følge fartsforskriften § 5, 3. ledd har kommunene ansvar for oppsetting og vedlikehold av slike skilt i eget sjøområde. Også skiltforskriften § 9 pålegger kommunen vedlikeholdsansvar for de skilt den er ansvarlig for.

D

UTARBEIDELSE AV FARTSFORSKRIFTER UTENFOR KOMMUNENS SJØOMRÅDE OG INNSJØER OG ELVER

Utenfor kommunens sjøområde og innsjøer og elver er det Kystverkets hovedkontor som har myndighet til å gi lokale forskrifter om fartsbegrensninger, jf. fartsforskriften § 4, 2. ledd. Kystverkets hovedkontor kan gi lokale fartsforskrifter etter eget initiativ, men i de fleste tilfeller vil dette skje på bakgrunn av søknader fra private eller en kommune.

Dersom man ønsker at et farvann blir regulert, skal henvendelse om dette sendes til Kystverkets hovedkontor.

Søknaden må begrunnes og inkludere kart hvor farvannet som ønskes regulert er inntegnet, og videre inneholde en søknad om tillatelse til å sette opp skilt, jf. punkt C 3 over. Forslaget må være utformet i tråd med forskriftsmalen for lokale fartsforskrifter. Kystverkets hovedkontor vil foreta de nødvendige tilpasninger i malen som primært er utarbeidet for forskrifter i kommunens sjøområde og innsjøer og elver.

Dersom en kommune står som søker, må dokumentasjon på at forskriftsforslaget har vært på høring og vedtak i kommunestyret i overensstemmelse med forslaget, følge søknaden, jf. punktene C 2.1 - 2.3 over. Dersom man ønsker en forhåndsvurdering av forslaget fra Kystverket, kan forslaget sendes det aktuelle regionkontoret før det eventuelt sendes på høring eller man kan kontakte Kystverkets hovedkontor direkte.

Dersom det fastsettes fartsforskrifter utenfor kommunens sjøområde og innsjøer og elver etter anmodning fra en kommune, vil det bli stilt vilkår om at kommunen bærer det økonomiske ansvaret for nødvendig skilting, jf. havne – og farvannsloven § 29.

E

”SAKTE FART” SKILT

”Sakte fart” skilt formidler kun informasjon om den alminnelige plikt til å avpasse farten etter forholdene, og innebærer ikke innføring av nye fartsrestriksjoner. Det vil kun være en opplysning til sjøfarende om at det i det aktuelle farvannet er forhold som tilsier at spesielle hensyn må tas, jf. fartsforskriften § 2.

Det kreves tillatelse fra Kystverkets regionkontor til å sette opp slike ”sakte fart” skilt, se over i punkt C 3.

Kystverket vil foreta en vurdering av hvorvidt det er hensiktsmessig med et slikt skilt for å regulere farten i farvannet, eller om farvannet i stedet bør reguleres ved en fartsforskrift som angir konkret maksimumsfart.

Det er i hovedsak to forhold som gjør fartsbegrensninger til sjøs nødvendig. Det ene er trafikk tettheten sett i forhold til farvannets beskaffenhet. Målet her vil være å begrense farten til fartøyene slik at risikoen for sammenstøt, grunnstøting og lignende blir redusert. I slike tilfeller er det naturlig at det gis fartsforskrifter som angir konkret maksimumsfart i farvannet.

Det andre forholdet er mulige skader fra kjølvannsbølger. Her vil målet være å unngå kjølvannsbølger som kan forårsake skader på installasjoner i farvannet, på fartøy som ligger til kai, eller som kan utsette folk som befinner seg på installasjoner tilknyttet farvannet for fare. I slike tilfeller kan det være vanskelig å definere maksimum fartsgrense. Dette skyldes at størrelsen på kjølvannsbølgene fra fartøyene er forskjellige; noen fartøy skaper store bølger selv ved relativt lav fart, mens andre kan gå med høy fart uten at dette skaper bølger av betydning. Dette har sammenheng med fartøyets dypgående, størrelse og utforming, i tillegg til farvannets beskaffenhet. For at en fører skal gjøres oppmerksom på at han entrer et farvann der kjølvannsbølger kan medføre skader, så kan dette varsles med for eksempel ”sakte fart” – skilt.

I noen farvann vil begge disse forholdene være tilstede, og det vil da i utgangspunktet bli vurdert en fartsforskrift heller enn en tillatelse til oppsetting av ”sakte fart” – skilt.

Fordi sakte – fart – skilt ikke endrer gjeldende rettstilstand, men kun anses som en særskilt påminnelse om fartsforskriften § 2, anser ikke Kystverket det for nødvendig å sende saken til uttalelse hos berørte parter, jf. lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker § 16, 3. ledd, bokstav c). Dersom kommunen likevel ønsker å få uttalelser til forslaget, er det selvfølgelig ingenting i veien for at kommunen kan sende forslaget på høring før søknad oversendes Kystverket.

På grunn av vedlikeholdsansvaret som vil følge med en tillatelse til oppsett av skilt, ønsker vi i utgangspunktet ikke søknader fra privatpersoner. Vi anbefaler derfor at privatpersoner som ønsker et slikt skilt, kontakter vedkommende kommune om en mulig avtale om kostnads- og vedlikeholdsansvaret. Alternativt kan en søknad fra en velforening etc. godtas.

Hvis kommunen anmodes om å sette opp et skilt utelukkende eller i det vesentlige i en eller flere bestemte privatpersoners/bedrifters/institusjoners interesse, bør kommunen vurdere om den skal kreve at den/de det gjelder, ved avtale forplikter seg til å sørge for vedlikehold.

F

FORSKRIFTSMAL

Følgende mal skal benyttes ved utarbeidelse av lokale fartsforskrifter:

FORSKRIFT OM FARTSBEGRENSNING I SJØEN I ... KOMMUNE, (FYLKE), SJØKART NR. ...

Forskrift fastsatt av ... *kommunestyre/havnestyre (dato)* (hvis delegert:) *med hjemmel i (evt delegasjonsbestemmelse) fastsatt av ... kommune (dato), samt i forskrift av 15. desember 2009 nr. 1546 om fartsbegrensninger i sjø, elv og innsjø § 4 første ledd, gitt med hjemmel i lov 17. april 2009 nr. 19 om havner og farvann § 13. Forskriften er godkjent (dato) av Kystverkets hovedkontor i medhold av forannevnte forskrift § 4 første ledd.*

§ 1 (*fartsbegrensning*)

x knop er høyeste tillatte hastighet i følgende farvann:

- a)
- b)

osv.

§ 2 (*unntaksbestemmelse*)

Forskriften gjelder ikke for

- a) Forsvarets, politiets, tollvesenets og brannvesenets fartøyer, samt losfartøyer og ambulansefartøyer,
- b) fartøyer med lege om bord,
- c) fartøyer i sjøredningstjenesten,

hvor overskridelse av fartsbegrensningen er nødvendig for å få utført utrykningen eller oppdraget.

Fartøyer som nevnt i første ledd, skal om mulig vise varsellys eller på annen måte varsle om utrykningen eller oppdraget.

§ 3 (*dispensasjon*)

Kommunestyret kan gi dispensasjon fra forskriftens bestemmelser. Dispensasjon kan bare skje etter begrunnet søknad. Dispensasjon skal videre bare skje i særlige tilfeller og det skal legges vekt på at det ikke ved bølgeslag eller på annen måte oppstår skade eller fare for skade på personer, herunder badende, andre fartøyer, farvannets strandlinjer, kaier, akvakulturanlegg eller omgivelsene for øvrig.

Dispensasjonen skal gjøres tidsbegrenset.

Kommunestyret kan delegerer myndighet etter første ledd til havnestyret.

Innvilgelse eller avslag på søknad om dispensasjon kan påklages. Kystverkets hovedkontor er klageinstans for vedtaket truffet av kommunestyret eller havnestyret.

§ 4 (*straffansvar*)

Overtredelse av forskriften, herunder enkeltvedtak gitt i medhold av den, straffes med bøter etter lov 17. april 2009 nr. 19 om havner og farvann § 62 for så vidt overtredelsen ikke rammes av strengere straffebestemmelse.

§ 5 (*ikrafttredelse*)

Forskriften trer i kraft ...

Fra samme tidspunkt oppheves forskrift ...